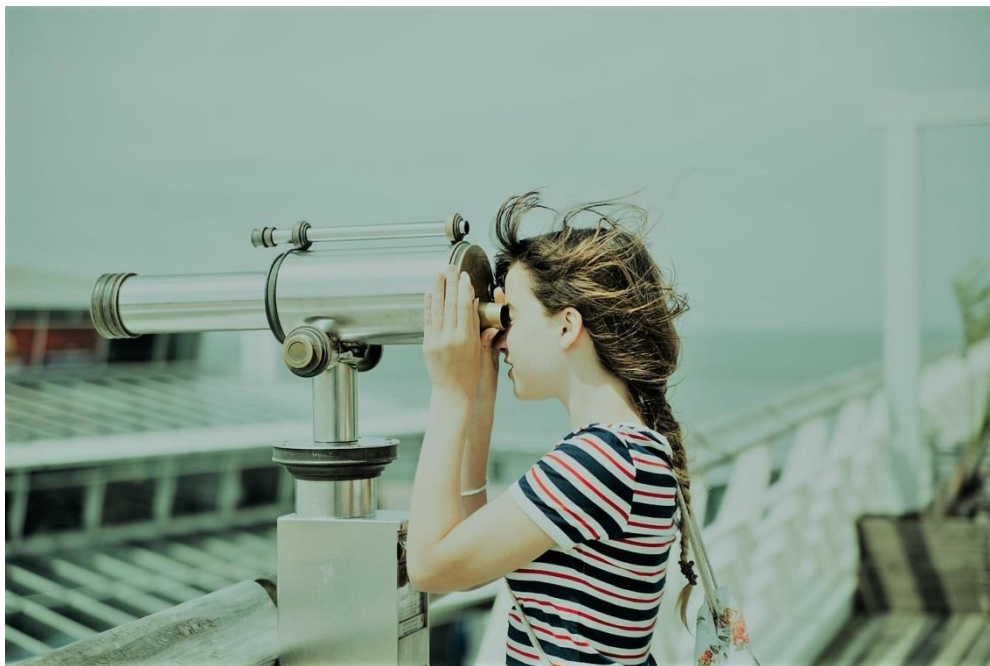

Tegenbegroting “Voor een betere kijk op Den Haag”

ChristenUnie/SGP-fractie

Den Haag, 19 september 2019

Inleiding

De afgelopen jaren is het de gemeente Den Haag financieel voor de wind gegaan. De woonlasten voor de burgers konden laag gehouden worden, terwijl we ook voldoende geld konden stoppen in goede zorg, armoedebestrijding en een steeds mooiere buitenruimte. Aanvankelijk leek onze gemeente de nieuwe taken op het gebied van zorg en jeugd goed in te kunnen passen in de begroting. Alleen de bijstandsuitgaven waren de afgelopen jaren een zorgenkindje. Inmiddels is duidelijk dat de gemeente op alle drie de grote door het Rijk in 2015 gedecentraliseerde taken - werk en inkomen, maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp - structureel te kort komt. En niet zo'n beetje ook.

De bijdragen van het Rijk schieten te kort. Dat is natuurlijk een treurig feit waar wat aan moet veranderen, maar in de tussentijd zullen we als gemeente zelf verantwoordelijkheid moeten nemen voor een gezonde gemeentelijke begroting, zonder dat kwetsbare mensen in onze stad daar de prijs voor betalen. En juist daar wringt hem de schoen.

Op drie fronten gaat het college, bestaande uit wethouders van Groep de Mos, VVD, D66 en GroenLinks, in de Programmabegroting 2020-2023 wat betreft de ChristenUnie/SGP-fractie de fout in:

1. Er wordt met bijna € 33 miljoen per jaar te hard en te veel bezuinigd op zorg en jeugdhulp. Het college wil dat doen zonder dat bewoners die zorg nodig hebben dat gaan merken. Dat is mooi, maar niet realistisch en daarmee een onverantwoorde gok. Daarnaast wordt met de kaasschaaf voor meer dan € 18 miljoen structureel bezuinigd op medewerkers van de gemeente. Dat is te veel en te makkelijk. Te meer daar deze bezuinigingen al bovenop allerlei 'efficiency-maatregelen' en bezuinigingen op welzijnswerk en beschermd wonen in het coalitieakkoord kwamen.
2. Het college boekt alvast € 51 miljoen in aan opbrengsten van de Eneco-zilvervloot in, die nog moet binnenvaren. Het verkoopt daarmee niet alleen de huid nog voordat de beer geschoten is om gaten in de begroting te dichten. Het haalt daarmee ook geld weg bij in het coalitieakkoord afgesproken investeringen in mobiliteit, energietransitie en gebiedsontwikkeling.
3. Het college plundert de reserves met meer dan € 60 miljoen en daarmee zo erg dat de solvabiliteitsratio met 15% ruim onder de nog dit voorjaar aan onze fractie gegarandeerde

20% zakt¹, wat algemeen wordt beschouwd als het financiële gezondheidsminimum voor een gemeente.

Naast de risicovolle keuze om (1) hard te bezuinigen op zorg en de makkelijke keuze voor de kaasschaaf, presenteert wethouder Guernaoui zich met de (2) Eneco-truc en (3) de voorgestelde grote greep uit de reserves als de Hans Klok van het ijspaleis. En deze illusiepolitiek wordt gevoerd, omdat koste wat kost het college de dappere keuze wil vermijden voor iets hogere belastingen. Zo weigert het college te morrelen aan het heilige huisje van de OZB, terwijl deze in Den Haag de laagste van het land is.

De ChristenUnie/SGP durft deze keuze wel te maken en pleit voor een betere kijk op Den Haag dan het college. Voor een Den Haag waar we niet wegstaren van wat krom is. Voor een Den Haag waar we omkijken naar elkaar en waar we mensen die zorg en hulp behoeven niet laten bloeden voor het financieel zware weer waar de gemeente in terecht is gekomen, maar waar we van iedereen een rechtvaardige bijdrage vragen. En voor een Den Haag waar we vooruit kijken en investeren in een gezonde en duurzame toekomst.

Daarom dient de ChristenUnie/SGP een tegenbegroting in. Een alternatief waarin we transparant onze keuzes op een rijtje zetten en waarin we voorstellen de begroting in de periode 2020-2023 voor in totaal € 145 miljoen te wijzigen. Een alternatief dat het college hopelijk prikkelt om gemaakte keuzes nog eens te heroverwegen. Want het gaat om een alternatief met een betere kijk op ons mooie Den Haag.

Pieter Grinwis

Fractievoorzitter ChristenUnie/SGP Den Haag

¹https://denhaag.raadsinformatie.nl/document/7687911/1/RIS302737_Bijlage_Technische_vragen_Programmarekening_2_018_gesorteerd_op_fractie - Antwoord op vraag 247: 'De solvabiliteitsratio voor de komende jaren wordt uiteengezet in de programmabegroting. Hier zijn de percentages van komende jaren in terug te vinden. Deze percentages zijn gebaseerd op het gemeentelijk beleid. Hieruit blijkt dat het percentage niet onder de 20% daalt. [Garandeert het college dat de solvabiliteitsratio ook in de jaren dat de Eneco-opbrengsten nog niet binnen zijn niet onder de 20% zal zakken?] Ja, want in de programmabegroting is de verkoopopbrengst niet verwerkt.'

Tegenbegroting in cijfers

VOOR EEN BETERE KIJK OP DEN HAAG					
Intensiveringen (x € 1000)		2020	2021	2022	2023
Kijk niet langer weg...					
1	Verdubbelen coalitie-impuls handhavingscapaciteit: niet 25, maar 50 handhavers erbij	375	750	1.100	1.875
2	Extra capaciteit HEIT en Pandbrigade in strijd tegen woonoverlast, huisjesmelkers, mensenhandel, ondermijning en wietplantages	250	500	750	1.000
3	Sluiting prostitutiestraten naar Gronings model	0	0	10.000	0
...maar kijk om naar elkaar...					
4	In stand houden impuls kleinschalig welzijnswerk en halveren bezuiniging grootschalig welzijnswerk	2.500	3.000	4.000	4.000
5	Halvering bezuiniging zorg, jeugd en beschermd wonen	10.690	16.120	16.120	16.120
6	Halvering bezuiniging loon- en prijscompensatie	250	1.000	1.750	9.318
7	Toegankelijker Den Haag voor mensen met beperking	250	250	250	250
8	Slachtoffers mensenhandel beter begeleiden naar baan en huis	250	250	250	250
9	Herstel dienstverlening stadsdeelkantoren Scheveningen, Loosduinen en Leidschenveen-Ypenburg	1.000	1.000	1.000	1.000
...en kijk vooruit!					
10	Bestrijden lerarentekort: Haagse lerarenbonus en betere begeleiding zij/hij-instromers	1.000	1.000	1.000	1.000
11	Doorzetten investeringen in bouw betaalbare en duurzame woningen	0	5.000	5.000	0
12	De fietser op 1: verdubbeling investering coalitie in fietsveiligheid, onderhoud fietspaden en aanleg fietsstraten en -routes	1.500	1.500	1.500	1.500
13	Versnellen energietransitie: isolatie en aanpak schimmelmuren	1.000	1.000	1.000	1.000
14	Bijdrage renovatie Scheveningse Visafslag	1.000	0	0	0
15	Bewaar kostbaar kerkelijk erfgoed: kerkgebouwenfonds	1.000	0	0	0
16	Gemeentelijke bijdrage aan concertorgel in OCC (cofinanciering)	350	0	0	0
17	Verbetering ondermaatse solvabiliteit: deels terugdraaien uitruil activareserve	11.181	0	0	0
TOTAAL INTENSIVERINGEN		32.596	31.370	43.720	37.313
Ombuigingen (x € 1000)					
A	Ongedaan maken boekhoudtruc Eneco	0	-17.000	-17.000	-17.000
B	Dividend Eneco (Eneco blijft van ons)	0	11.500	11.750	12.000
C	Leges vergunningplichtig maken risicobranches	1.500	1.500	1.500	1.500
D	Onderzoek verplaatsing prostitutie stoppen	1.500	1.500	1.500	0
E	OZB verhogen met gemiddeld ruim € 2 p/mnd	19.000	20.000	21.000	22.000
F	Behoud hondenbelasting	0	2.100	2.200	2.300
G	Hogere boete-opbrengsten	1.000	1.100	1.200	1.300
H	Minder uitgaven cultuur en topsport	2.000	2.000	2.000	2.000
I	Tweede parkeervergunning tientje p/mnd erbij	1.250	1.300	1.350	1.400
J	Vermindering subsidiëring evenementen	500	1.000	1.500	2.000
K	Minder externe inhuur	2.000	2.500	3.000	3.500
L	Eén wethouder minder	0	0	360	600
M	Economiefonds: minder belastinggeld, meer cofinanciering	3.000	3.000	3.000	0
N	Effectievere besteding structurele impuls economie	2.000	2.000	2.000	2.000
O	Minder citymarketing	1.500	1.500	1.500	1.500
P	Positief structureel gevolg deels terugdraaien uitruil activareserve	562	969	986	1.273
TOTAAL OMBUIGINGEN		35.812	34.969	37.845	36.373

Tabel 1: intensiveringen en ombuigingen ChristenUnie/SGP

Toelichting op voorgestelde intensiveringen

Kijk niet langer weg...

1. Verdubbelen coalitie-impuls handhavingscapaciteit

We verdubbelen de coalitie-impuls en daarmee komen er niet 25, maar 50 extra handhavers bij in deze coalitieperiode. Onze stad wordt steeds drukker en het vergt steeds meer inspanning om onze stad heel, schoon en veilig te houden. En daarom zijn extra handhavers hard nodig.

2. Extra capaciteit HEIT en Pandbrigade

Niet alleen handhavers houden de stad veilig, ook het HEIT (Haags Economisch Interventie Team) en de Pandbrigade doen onmisbaar werk in de strijd tegen woonoverlast, huisjesmelkers, mensenhandel, ondermijning en wietplantages. Door de overspannen woningmarkt kunnen huisjesmelkers ongestoord hun gang gaan. Ook baant de drugseconomie zich een weg van de onder- naar de bovenwereld. Om die zaken grondig aan te pakken, zorgen we voor extra capaciteit bij beide organisaties.

3. Sluiting prostitutiestraten naar Gronings model

We moeten en mogen niet langer wegstappen van het onrecht dat dagelijks in de prostitutiestraten plaatsvindt. Naar Gronings model - waar enkele jaren na een vooraankondiging een bestemmingswijziging heeft plaats gevonden van de prostitutiestraten en daarmee de raamprostitutie werd beëindigd - sluiten we de prostitutiestraten. Om dat in goede banen te leiden trekken we € 10 miljoen uit.

...maar kijk om naar elkaar...

4. Behouden impuls kleinschalig welzijnswerk en halveren bezuiniging grootschalig welzijnswerk

Dit college bezuinigt fors op het grootschalig welzijnswerk. Het is natuurlijk goed dat gemeentegeld niet aan de strijkstok blijft hangen, maar het mag niet zo zijn dat we de jongerenwerker in de Schilderswijk of de ouderenwerker op Scheveningen of in Loosduinen wegbezuinigen. De helft van de grootschalige bezuiniging wordt daarom teruggedraaid. De impuls voor kleinschalig welzijnswerk houden we overeind.

5. Halvering bezuiniging zorg, jeugd en beschermd wonen

Het college bezuinigt in de programmabegroting maar liefst € 33 miljoen op jeugdhulp, zorg en beschermd wonen. Dit raakt de meest kwetsbare mensen in onze stad. Wij kiezen er voor de helft van deze bezuinigingen ongedaan te maken. Op de vlakken waar het wél mogelijk is, besparen we, zoals bijvoorbeeld het delen van een scootmobiel in plaats van dat er scootmobielen staan weg te roesten. We accepteren de volledige bezuiniging op efficiëntere programma-uitvoering, transformatie en kostenbeheersing en de aanpak van oneigenlijk gebruik. Echter, de bezuinigingen op wijkgericht werken, slimmer beleid en op synergie en betere sturing (via inkoop) jeugdhulp en maatwerkarrangementen draaien we voor twee derde terug. Hiermee nemen we niet, zoals het college, een risico met de kwaliteit van de

zorg aan kwetsbare mensen, en tegelijk krijgen zogenaamde zorgcowboys in onze stad niet langer een kans.

6. Halvering bezuiniging loon- en prijscompensatie

Met de bezuiniging op de loon- en prijscompensatie haalt het college een wel heel ordinaire kaasschaaf over het ambtelijke apparaat. Hiermee verdwijnt een deel van onze ambtenaren, terwijl hun kennis belangrijk en waardevol is. Wij bezuinigen niet op onze medewerkers, maar besparen liever op externe inhuur.

7. Toegankelijker Den Haag voor mensen met beperking

We investeren in een toegankelijk Den Haag. Zo moet voor iedereen het strand toegankelijk zijn en moeten openbare toiletten ook voor rolstoelen toegankelijk zijn. Verder roepen we de toegankelijkheidsambtenaar weer in het leven, die ervoor zorgt dat bij toekomstige (bouw)besluiten toegankelijkheid geborgd is.

8. Slachtoffers mensenhandel beter begeleiden naar baan en huis

Als slachtoffers van mensenhandelaren weten te ontsnappen of worden bevrijd uit de handen van mensenhandelaren, hebben ze meestal geen netwerk dat hen tot hulp is. Hierdoor blijven ze vaak in dezelfde kringen hangen. Het vinden van een baan en een ander huis is daardoor vaak erg ingewikkeld. Met deze structurele investering zorgen we ervoor dat slachtoffers hierbij geholpen worden en zo stappen kunnen maken richting een nieuw en vrij leven.

9. Herstel dienstverlening stadsdeelkantoren

Onder dit college is de dienstverlening op de stadsdeelkantoren verschaald. Mensen kunnen nog op slechts twee van de acht stadsdeelkantoren terecht voor KlantContactCentrum (KCC)-dienstverlening. Inwoners uit Scheveningen moeten hierdoor bijvoorbeeld helemaal naar Escamp om een geboorte aan te geven of om hun paspoort op te halen. We vinden dat de gemeentelijke dienstverlening goed, snel en toegankelijk hoort te zijn voor alle inwoners. Daarom halveren we de bezuinigingen en heropenen we op Scheveningen, in Loosduinen en in Leidschenveen-Ypenburg de KCC-dienstverlening. Zo is er voor iedereen op redelijke afstand een stadsdeelkantoor.

... en kijk vooruit!

10. Bestrijden lerarentekort

Steeds meer Haagse scholen en peuterscholen kampen met een forst tekort aan gekwalificeerd personeel. Met deze structurele impuls van een miljoen per jaar belonen we leraren in onze stad beter, waardoor we meer leraren naar Den Haag halen. Bovendien investeren we in betere begeleiding van hij/zij-instromers.

11. Doorzetten investeringen in bouw betaalbare en duurzame woningen

De roep om betaalbare woningen in Den Haag is ongekend groot. We willen daarom de investeringen in betaalbare én duurzame woningen doorzetten, zowel voor starters, gezinnen als ouderen. Met een impuls van € 10 miljoen geven we mensen met een gewoon inkomen, zoals de leraar, de journalist en de politieagent, meer kans op een betaalbaar en duurzaam huis in Den Haag.

12. De fietser op één

In 2040 moet de fiets het belangrijkste vervoermiddel zijn in Den Haag. We willen een echte fietsstad worden! De ambities van het college zijn prachtig, de middelen om deze te realiseren beperkt. Daarom verdubbelen we de investering van dit college structureel. Hiermee zorgen we bijvoorbeeld dat fietspaden beter worden onderhouden, dat er meer vrijliggende fietspaden komen en dat door slimme voorlichting en goede voorzieningen iedere inwoner van Den Haag onderdeel kan en wil worden van onze prachtige fietscultuur.

13. Versnellen energietransitie

De energietransitie verdient een *boost*. Deze transitie moet samengaan met een verbetering van het wooncomfort van mensen, veelal met een laag inkomen, die in een schimmelwoning wonen. Met voorrang moeten deze woningen worden geïsoleerd en gerenoveerd.

14. Bijdrage renovatie Scheveningse Visafslag

De renovatie van de Scheveningse Visafslag is een essentieel onderdeel van de gebiedsontwikkeling van het Noordelijk Havenhoofd. Doordat het college niet bereid is financieel bij te dragen aan deze renovatie, komt de broodnodige renovatie - alle mooie woorden van het college ten spijt - niet van de grond. Er moet boter bij de visafslag. Met een bijdrage van € 1 miljoen bieden we United Fish Auctions (UFA) de mogelijkheid met de noodzakelijke vernieuwing van de visafslag aan de slag te gaan.

15. Bewaar kostbaar kerkelijk erfgoed: kerkgebouwenfonds

De ChristenUnie/SGP hecht veel waarde aan de prachtige kerkgebouwen van Den Haag en aan de bijbehorende cultuur en geschiedenis. Het zijn herkenbare bakens in onze stad. Daarom stellen we een kerkgebouwenfonds in en storten daar een miljoen in, zodat we in de toekomst deze beeldbepalende gebouwen voor de sloopkogel kunnen behoeden. Het college is op voorstel van onze fractie al met een kerkervisie gekomen, maar het noodzakelijke geld ontbreekt nog.

16. Gemeentelijke bijdrage concertorgel in OCC

Wat is een concertzaal zonder concertorgel? Om te voorkomen dat het OCC het sulletje onder de concertzalen wordt, geven we een gemeentelijke bijdrage en zorgen samen met partijen in de stad ervoor dat deze 'koning onder de instrumenten' alsnog een plek krijgt in de nieuwe concertzaal.

17. Verbetering ondermaatse solvabiliteit

Dit college doet met ruim € 63 miljoen een grote greep uit de reserves. Zo kiest het college met een boekhoudkundig trucje ervoor om de Activareserve te plunderen voor bijna € 45 miljoen om de gaten te dichten. Mede hierdoor duikelt de solvabiliteitsratio (dat is de verhouding tussen vreemd en eigen vermogen) van de gemeente naar de 15%, waar de VNG adviseert die niet onder de 20% te laten zakken². We draaien deze greep uit de Activareserve voor een deel terug, zodat we de financiële gezondheid van de gemeente verbeteren.

² <https://vng.nl/files/vng/20170313-handleiding-houdbaarheidstest-gemeentefinancien.pdf> – pagina 10.

Toelichting op voorgestelde ombuigingen

A. Ongedaan maken boekhoudtruc Eneco

Met een 'sterk' staaltje Grieks boekhouden haalt dit college opbrengsten uit de Eneco-verkoop naar voren. Vanaf 2021 worden zogenaamde 'dividendopbrengsten' ingeboekt, terwijl de verwachting is dat Eneco in 2020 wordt verkocht. Die € 51 miljoen wordt te zijner tijd van de verkoopopbrengst afgehaald. Die verkoopopbrengst is volgens het coalitieakkoord echter bestemd voor investeringen in de mobiliteits-, woningbouw- en energietransitieopgaven, maar worden hiermee ineens gebruikt om de gaten in de begroting te dichten. De wethouder Financiën goochelt met geld; wij maken deze truc ongedaan.

B. Dividend Eneco (Eneco blijft van ons)

Wat de ChristenUnie/SGP betreft wordt Eneco niet verkocht. Juist in deze beginfase van energietransitie hebben we Eneco immers hard nodig. Hierdoor blijven we de komende jaren echte dividendopbrengsten ontvangen.

C. Leges vergunningplichtig maken risicobranches

Een aantal branches kent een hoger risico op ondermijning, zoals massage- en nagelsalons, autozaken en belwinkels. Voor deze branches wordt het verplicht een vergunning aan te vragen, zodat een Bibob-toets plaats kan vinden om criminele activiteiten adequaat op te sporen. Hiermee voorkomen we dat malafide ondernemers in onze stad een kans krijgen.

D. Onderzoek verplaatsing prostitutie stoppen

De ChristenUnie/SGP vindt het bestaan van prostitutiestraten menonterend en niet thuishoren in de stad van vrede en recht. Het verplaatsen van raamprostitutie is geen oplossing en daarom schrapt de ChristenUnie/SGP het onderzoek hiernaar. Onder andere dit geld kan beter worden gebruikt om de straten te sluiten en de vrouwen en mannen die daar werken een betere toekomst te bieden.

E. OZB verhogen met gemiddeld ruim € 2 p/mnd

Het college wil koste wat kost elke vorm van lastenverzwaring voor de burger voorkomen. De ChristenUnie/SGP daarentegen durft wél de dappere keuze te maken voor het verhogen van de OZB. Die is immers in Den Haag ruimschoots de laagste van het hele land. Door deze met een paar euro per maand per woningbezitter te verhogen, kunnen we de helft (!) van de bezuinigingen op zorg, jeugd, beschermd wonen en welzijn ongedaan maken.

F. Behoud hondenbelasting

Dit college is voornemens de hondenbelasting af te schaffen. Dat vinden wij een verkeerde prioriteit. Bovendien, zolang die beesten poepen en de straten vervuilen, draait de gemeente op voor de schoonmaakkosten.

G. Hogere boete-opbrengsten

Door onze extra inzet op handhaving, zullen er ook meer boete-opbrengsten zijn.

H. Minder uitgaven cultuur en topsport

Cultuur en sport zijn belangrijk en waardevol voor de Haagse burgers, maar beide sectoren krijgen al veel middelen aangereikt door de gemeente. Het is redelijk om in deze tijd de bijdrage aan cultuur en topsport iets te beperken.

I. Tweede parkeervergunning tientje per maand erbij

Ondanks de verhoging van de kosten voor een tweede parkeervergunning die onder het huidige college is doorgevoerd, zijn de kosten hiervoor nog altijd fors lager dan vijf jaar

geleden. Wij verhogen de kosten voor de tweede parkeervergunning daarom met een tieltje per maand.

J. Vermindering subsidiëring evenementen

Evenementen kunnen op flinke subsidie van de gemeente rekenen, omdat het veel geld in het laatje zou brengen bij ondernemers. Het Rekenkamerrapport “Tel uit je winst”³ maakt echter gehakt van die gedachte: de impact van evenementen bleek veelal overschat te worden. Daarom bezuinigen we hier de komende jaren op.

K. Minder externe inhuur

Dit college kiest voor minder werknemers bij de gemeente. De ChristenUnie/SGP vindt dit een verkeerde keuze. Liever bezuinigen we op externe inhuur, die bovendien vaak veel duurder is dan onze eigen medewerkers.

L. Eén wethouder minder

Het volgende college moet het met een wethouder minder doen. In het verkiezingsjaar 2022 wordt een deel van die bezuiniging gerealiseerd. Vanaf 2023 zal dit structureel zijn.

M. Economiefonds: minder belastinggeld, meer cofinanciering

Er is door dit college veel incidenteel geld uitgetrokken om de economie te versterken. Bij veel uitgaven is het volgens de Rekenkamer niet helder wat de effecten ervan zijn. Bovendien draait de economie goed en mag een bijdrage van bedrijven verwacht worden. Daarom verkleint de ChristenUnie/SGP dit economiefonds.

N. Effectievere besteding structurele impuls economie

Aangezien er bij veel uitgaven aan economische structuurversterking geen duidelijk effect zichtbaar blijkt, kiezen wij voor een effectievere besteding van deze structurele impuls.

O. Minder citymarketing

Dit college geeft te veel geld uit aan citymarketing. Bovendien heeft het college een bezuiniging hierop teruggedraaid. De ChristenUnie/SGP voert die bezuiniging wel door.

P. Positief structureel gevolg deels teruggedraaien uitruil Activareserve

Het college heeft bijna € 45 miljoen uit de Activareserve gehaald. Hierdoor moest het college een structureel bedrag voor kapitaallasten (rente en afschrijving) inboeken. We draaien deze uitruil deels terug, waardoor de solvabiliteit verbetert.

³ <https://www.rekenkamerdenhaag.nl/artikel/publicatie-onderzoek-economisch-beleid-tel-uit-je-winst.htm>.